

MÉHÉSZETI KÖZLÖNY

AZ ERDÉLYRÉSZI MÉHÉSZ-EGYELET SZAKLAPJA,

MINT

AZ „ERDÉLYI GAZDA“ ÖNÁLLÓ MELLÉKLETE.

Megjelenik minden hó 1-én és 15-én.

A méhészetre vonatkozó minden közlemény a „Méhészeti Közlöny“ szerkesztőségéhez címzendő (Ó-vár, Bástyá-utca 9. sz.)	A méhész-egyleti rendes tagsági díj 2 frt. körü tagsági díj 1 frt. A tagsági díjak a Méhész-egylet pénztárnoka Gebhardt Döméhez küldendők Kolozsvárt.	Egyleti tagok, a 2 frt rendes, illetőleg 1 frt körü tagsági díjért ugy az „Erdélyi Gazdá“-t, mint a „Méhészeti Közlöny“-t díjtalanul kapják.
--	--	--

III-ik évfolyam.

1888. október 1.

19. szám.

A méhész-egyletek és a kormány.

Göndöcs Benedeknek az orsz. méhészeti egyesület augusztusi közgyűlésén tartott megnyitó-beszédjében elmondottak több tekintetben kifogásolhatók ugyan s a „M. Közlöny“ szept. 15-én megjelent számában arra vonatkozólag közlöttekkel teljesen egyetérték; de: míg egyfelől helytelennek tartom a volt elnök által, a vándortanitói intézmény ellen intézett, indokolatlan támadást és kárhözátosnak, hogy a nemes munka áldását azok is hajlandók, legalább részben, feláldozni a személyes kérdéseknek, a kiktől példát várnánk a nemesítő, üdvös munkában: másfelől nem mellőzhetem hallgatással, hogy veterán méhészünk beszédjének olyan kiemelkedő pontjai is voltak, melyek bizonyára, a méhészek általános helyeslével találkoztak:

Kétségbevonhatatlan tény, hogy a földm. ipar és kereskedelmi miniszterium nem érdeklődik annyira a méhész-egyletek működése s azok sorsa iránt, mint megkövetelné az a fontos ügy, melynek szolgálatában állanak az egyletek. Midőn kimondjuk, hogy ebben a kérdésben egyetértünk Göndöcsessel: nem az anyagi segély elvonására állapítjuk következtetésünket, (habár hisszük, hogy daczára az ország kedvezőtlen anyagi helyzetének, a legszükségesebbek fedezésére az állam is hozzájárulhatna) hanem mindazokra a tényekre, melyek kétségtelen bizonyítékai annak, hogy a miniszter még olyan kérdésekben sem hallgatja meg az egyletek véleményét, melyekben a méhész-egyletek irányadó vélemény nyilvánításra hivatvák.

Ott van például a méhészeti véd-törvény. Mindnyájan érezzük, mennyire elodázhatlanul szükséges, hogy a törvényhozás, a méhészek érdekeit védelmező szabályokról gondoskodjék. Ezek hiánya, a méhészeti ipar fejlődésénél napról-napra inkább érezhető.

A hamisított méz számtalan alakban kerül forgalomba és annyira olcsó árban kínáltatik, hogy ipari célokra, ugyszólva mindenfelé azt használják; sőt már a csemege-mézet

is kezdi leszorítani a piacról, minthogy külsőleg még tetszetősebbé tudják tenni a lelkiismeretlen gyárosok, mint a milyen a tiszta, természetes méz. Ha a vegyész nem képes ártalmas anyagot kimutatni a hamisítványokban: semmiféle eszköz sincs kezeink között, melylyel meggátolhatnánk annak forgalomba hozatalát, terjedését. Összedugott kézzel kell néznünk, hogy mennyiféle hamisítvány jön forgalomba, méz gyanánt, melyekben egyetlen szemernyi méz sincs. És még mi több, ezeknek legnagyobb része külföldről hozatik be; tehát idegen államokba vándorol azért is pénzünk. Mindenfelől halljuk a panaszt, hogy a méz-termelők nem képesek megfelelő módon értékesíteni a jó, tiszta mézet s hogy hova tovább csökken a kereslet s így a méz ára is; holott, pár év óta a kedvezőtlen időjárás miatt, tetemesen csökkent a termelés. Mindennek oka, a hamis méz nagy mértékben való gyártása és behozatalában van.

Ha szükség volt törvényhozásilag gátat vetni a borhamisításnak: ugyanazon indokoknál fogva kívánhatják az ország méhészei, de igen a fogyasztó közönség is, hogy a mézhamisításnak elvégre maga a törvény szabja meg a tiltó határt.

De eme fontos kérdésen kívül igen sok van, melyekre ki kell terjeszkedni a törvényhozásnak. A méhészeti gyakorlatában felmerülő, igen számos vitás esetben sem a polgári törvénykönyvek, sem a helyhatósági szabályrendeletek nem alkalmazhatók, minthogy hiányzik azokból a megfelelő intézkedés. Hogy mily rendkívül hátrányára van ez a a jogkereső feleknek, felesleges itt fejtegetnünk. És daczára annak, hogy oly sűrűn s oly sokfelől halljuk hangoztatni a méhészeti védtörvény megalkotásának szükségességét, — máig még nem lett gondoskodva arról. A mezőgazdasági rendtartás megalkotása alkalmával szó volt ugyan arról, hogy abba foglaltassék a méhészeti védtörvény is s eme törvényjavaslat némely intézkedése kiterjeszkedett a méhészetre de sajnos, minden egyéb, csak az nem, a minek kellene hogy legyen. Meglátszik rajta, hogy az egyletek

véleményét, a javaslatot benyújtó miniszter nem hallgatta meg

Hogy mellőzzünk egyebeket: ugyanigy vagyunk a Budapesti iparmuzeum méhészeti kiállításával is. Méhészeti kiállítás tartását határozza el az iparmuzeum igazgatósága, anélkül, hogy annak kiviteli módzata iránt, maga idejében, meghallgatta volna a méhészeti egyleteket. Igen örülünk annak, ha bármi csekély mozgalmat látunk, mely az országos méhészetnek előnyére van. Ebből az indokból üdvözljük a méhészeti kiállítást és lelkünkől kívánjuk a lehető legjobb sikert. Hiszem, hogy meg is tettek az egyletek mindent a jó siker érdekében, de nem hiszem azt, hogy az eredmény annyira megfelelné a várakozásnak, mint megfelelné akkor, ha az egyletek véleménye a maga idejében kikéretett volna s azok is nyomatok volna valamit oda fenn, az elhatározás mérlegében.

Igy vagyunk a méhészeti produktumok kivitele kérdésével is. Mióta hangoztatjuk, gyűléseinken, lapunkban, hogy külföldre majd semmi kivitelünk sincs, mert a magasra szabott vám miatt, ugyszólva lehetetlen a kivitel; míg másfelől szabad út van engedve a hamisított méz behozatalának, a mi felette érzékenyen sújtja a hazai méhészetet; szibbasztó hatással van annak fejlődésére. Minő intézkedés történt illetékes helyen, hogy e helyzet bár némileg javíttassék? Nos hát a történt, hogy most az iparmuzeum igazgatósága meghívja az egyleteket Budapestre, tanácskozásra a vámkérdésben. Tehát legalább az iparmuzeum meglátta egyik bajunkat, melyet orvosolni kellene!! Igen örülünk annak s hisszük, hogy ha a kormány is hozzájárult volna az iparmuzeum eme megállapodásához s az egyletek küldötteivel leendő tanácskozásban a miniszter megbízottja is részt vett volna: valamennyi egylet meghozta volna azt az áldozatot is, hogy képviselőt küld, a fontos kérdésben leendő tanácskozásra; míg így, legkevésbé sem csodálkozhatunk, ha az egyletek tartozkodók és bizalmatlanok, mert a miniszterium is bizalmatlan az egyletek iránt, dacára annak, hogy sok évi működésünk folyamán számtalanszor volt már alkalma eme egyleteknek bebizonyítani, hogy habár néha egy-egy kérdés némileg zavarta is a harmonikus összműködést, de azért mindenik egylet teljes odaadással, a nemes cél érdekében küzdött s így megvan a jogczimünk arra, hogy legalább a fontosabb méhészeti kérdésekben véleményünk meghallgatását kívánjuk! —

Dr. Ribáry Ferencz.

Szüreteljünk kupos kasokkal és gyilkolás nélkül.

Közel négy évi hivatalos működésem ideje alatt meggyőződtem arról, hogy ha valahol, a magyar korona birodalmában bizonyára kívánatos, hogy a méhek halomra ne ölessenek le, őszi mézszüretelés alkalmával. E bajon tehát segíteni kell, lehetőleg gyorsan és előbb is elérhetőnek hi-

szem azt, hogy meggátolni lehetséges a méhek általános leölését, mint a mozgószerkezetű kaptárokna a nép körében való meghonosítását. És ha e bajon nem segíthetünk hamarosan: nem kell arra 10 év s a régi kasos méhcsaládok száma annyira és oly rohamosan lepad nálunk, hogy magja is csak itt-ott maradand a nép körében. Tekintettel pedig arra, hogy az értelmiség tulajdonát képező mozgószerkezetű méhcsaládok száma alig tehető 10 ezerre és ezzel szemben van közönséges kasos méhcsalád (Erdélyben) 80—100 ezer, melyekről biztosan feltehető, hogy alig 10 évvel ezelőtt háromszor annyi volt. Nagy veszteség volna tehát, ha eme, még mindig tulnyomó többségben levő méhcsaládok számának rohamos apadása meg nem gátoltatnék, noha még mindég a régi, hagyományos mód szerint lekéneztetnek a legjobb méhcsaládok és a legundorítóbb tisztatlansággal kezelik a méz, mely, mint nem piacra való, elég potom áron is adatik el; ismétlem, mégis tetemes kár volna, ha ezen csekély mellékjövedelmi forrás is kiapadna.

Nem is tarthatok csak 10 személyből álló hallgató közönség előtt előadást sem anélkül, hogy fülemben ne hangoztatnák e szavakat: „Ha van is nagyon ritka évben egy kevés méztermésünk: azt is oly pocskok árért kell oda adni, melyért ma már nem is érdemes a méhet tartani.“

Általában panaszkodnak az iránt is, hogy sok méhcsalád elpusztul télen; olyan is, melyeknek megmarad a méze; továbbá, hogy sok család megárvul, a mely szerencsésen áttelelt; vagy meddő marad, vagy, ha rajzik, oly későn, hogy már a raj sem gyűjthet magának semmit, az anya-családok is áldozatul esnek a késő rajzásnak.

Hogy a méhetartás — egészen a természetre bízva — nemcsak a kupos kasokkal, de a legköltségesebb műkaptárokkal se jövedelmező az igaz, valamint az is, hogy egy kevés szakszerű kezeléssel, a kupos kasokkal is biztos és igen tisztességes jövedelemre lehet számítani.

Addig pedig, a míg a faluról-falura járó önző mézüzérek befolyásával rögtönzött lekénezással intézhetik a mézszüretelést: sem jobb árra, sem évi kielégítő termésre nem számíthatnak, mert a kiösmeri a régi szüretelés módját és ösmeri annak a méznek minőségét: az beösmeri, hogy az a méz nem is érdemel jobb árat; sőt ellenkezőleg tény az, hogy sikerül a mézüzéreknek azt a csekély árt is évről-évre, lejobb szállítaniok. Bele is csömöszöltetik abba sok olyan rondaság, mely nem a mézbe való. Bele török nemcsak azokat a méheket, melyek a lépek között fennakadva, le nem hullottak, de a lehultakból is bele lapátol a termelő maga, ha alattomban meglophatja vele vevőjét, bele török aztán a sok méhet minden béleikben levő ürülékivel, bele töretik — tudni való — mind az a himpor, melylyel nagy bőségben elszokták a méhek magokat télire látni. Ez pedig nemcsak csunya színre festi a mézet, de kellemetlen ízt ad és erjedést okoz. Nem ritkán fiasítás is kerül bele elég, mely oly undorító, mint akár a geny és végre hult bele egy-egy jó darab tapasz is a kasokról, az pedig marha-ganéjjal készült. Lehet-e tehát az eként kezelt mézért jobb

árt reményleni? Soha! hanem mindég csekélyebbet, a mint fenn már jeleztem.

A termelő pedig kényszerülve van oda adni, ahogy kéri, mert különben nyakán vesz s felforr, előbb mint gondolni lehet. És hogy évente kevesbül a termés, az szent igaz; mert a termelő, hogy a csekély ár mellett is nagyobb összegecskét lásson: a legjobb tenyészcshaládnak valókat feláldozza. Azért nincs aztán sem korai rajzás, sem termés. És azért se, mivel legtöbbször és néha még intelligens emberek is, az első rajokat szokták beteleltetni. Tekintet és minden figyelem nélkül arra, hogy hány éves lehet egyik-másik előraj anyja, melyek, mint másod-harmadrendű családok, ha részben meg nem árvulnak és átélnek is a telet: tőlük korai rajt, méztesmést hiába várnak; sőt nem sok reményt nyújt a legerőteljesebb család sem, mert mire a teletbe kerül: az is annyira elnéptelenül, hogy alig képes a telet átélni.

Utóbbi tényállás meggyőződésem szerint abban leli magyarázatát, hogy az Erdélyrészen, kevés kivétellel, nincs őszi mézhordás és mihelyt a mézelés megszűnt: a méhek is beszüntetik a fiasítást, dacára annak, hogy még azontul 8—10 hétig is kijárnak; ez pedig a méheknek oly hosszú idő, mely csaknem egy generatio életére terjed ki. Ki is vannak tehát naponta téve a kisebb-nagyobb halandóságnak és mivel a fiasítás be lőn szüntetve: nincs ifju nemzedék, mely a halandóságot helyre pótolja; azért apad aztán le annyira a munkás erő, hogy alig van $\frac{1}{5}$ része, mint volt a fiasítás beszüntetése előtt. Ezen körülménynek tulajdonítható aztán a folyó év tavaszán több helyen felmerült ama panasz, hogy „olyan méhek is elhaltak, melyeknek sok mézüik maradt és hogy a méz meg volt cukrosodva stb.“ A méz is leginkább a leggyengébb családoknál jegezesül meg. Különbösen hiába is van a sok méz és a sok építmény, ha nincs elegendő munkás erő, mert az igen természetes, hogy kevés munkás kis tért képes bélelni és midőn azt a kevés költést legmelegebben kellene tartani, akkor állhat be oly hideg idő, mely ellen saját bőrüket kell védniök; össze bujnak tehát, oda hagyván a költést, mely meghül, elpusztul; mind ki kell aztán hurcolniök s újból kezdeni a dolgot. Am de már ők is megfogytak s még kisebb tért képesek bélelni, mint előbb; végre bekövetkezik aztán a nehezen várt tavaszi mézelő idény s akkor nincs elegendő munkaerő, mely azt kihasználja.

Ezekből kitűnik világosan, miben rejlik a baj fő oka. Fényesen igazolva van itt „a mi Berlepszünk“, Báró Ambrózy Béla urnak ama bölcs mondata is, hogy „A méhek legnagyobb ellensége a tudatlanság“ . . . Ez ellen azonban késő reménység a múkaptárok terjedését várni, dacára annak, hogy az ép oly rohamosan terjed, mint ahogy aránylag emez apad. Tudni való pedig, hogy a múkaptár kezelése sokkal több tanulmányozást igényel, mégis terjed. Itt kell tehát gyorsan segíteni és lehetséges is nemcsak a végpusztulást megakadályozni, de tisztességes jövedelmet is el lehet érni. És ez egyetlen mód által leend elérhető.

Kiszámíthatatlan kárt okoznak önmagoknak a méhészek azáltal, hogy méheiket leölik s hogy a mézet tisztátalanul kezelik; végül, hogy általában első rajokat hagynak teletbe tenyészcshaládként, anélkül, hogy figyelemre méltatnák az anyaméhek életkorát stb.

Szüreteljék ugyan le mindazon méhes családokat, melyeket jövődöbéli méznyerés céljából meghagyni nem szándékoznak, valamint azt, mely előreláthatólag nem teletképes; de szándékosan ne öljen le senki soha egy méhet; még abban az esetben sem, ha például 30-ból csak 10-et szándékozik tenyészcshaládként beteleltetni; mert elfér a betelelésre kiszemelt 10 családnál a halálra szánt 20-nak minden méhe; sőt égető szüksége is van arra és még sem leend tulterhelve néppel. A fennebb előadottak szerint ezen műveletet pedig nyílt dobolással intézem. Kiszedem sorrendben a meghagyandók közül egyenkint és pedig először a mézebb kasokat; mielőtt azonban elemelném helyéből, vagy kétszer belefüstölök a röplyukon, azután felveszem s csucsára fordítva, letakarom a méheket egy ruhával, mely alá még egy párszor befüstölve, elviszem valamely fa alá, vagy más, árnyékos helyre s ott egy szék lába közé, csucsára állítván a kast, megkezdem a dobolást; két kézzel veregetem a kasnak mindég csak a csucsát, addig, míg tele nem szívták magokat a méhek mézzel. A rubát aztán le lehet róla venni. Mikor látom, hogy már mozogni kezdenek és egy neme keletkezik a vést jelző zugásnak, mely fokozatosan erősbül: akkor aztán oda illeszték szembe velem, a tuloldalra, a kas szélire, egy üres kast rézsutoson, hogy kényelmesen alá lássak az anyát kifogandó, midőn fölfelé siet; ha ez sikerült, jó, de ha felszökött volna onnan is ki keresem utoljára. Megjegyzem, hogy a lépek mindég élivel felénk fordítandók azért, hogy a léputczák közé fujkálni és tollal is seperi és zaklatni lehessen a méheket a léputczákban a tuloldalról, ha fel akarnak menni; a felőlünk eső kas oldalát azonban szükséges egy kis vízzel meglocsolni belől, hogy felénk ne tóduljanak a méhek. Midőn azután nagy része feltakarodott, kevésre nem nézünk, megtaláljuk azt is midőn kiszedjük a mézet; azt pedig nem szabad kint végezni, mert rablást idéznénk elő, hanem gyorsan végezve a dobolást, besietünk vele zárt helyiségbe; viszünk magunkkal még egy üres kast, melybe a még benn maradt méheket a lépekről bele seperiük. Így aztán lehet méh- és költésmentesen, tisztán kiszedve, kezelni a mézet és tisztességes áron értékesíteni.

A lépek kiszedése alkalmával összesepert méheket, melyek kívül mézesek, a többi kidobolt méhekhez reá ütvén, azok megtisztítják; az egészset úgy a mint van a kasba hagyva, sorsukra bizzuk, csak a nap felé fordítjuk a kast szájával; ekként nem maradnak sokáig nyugton, hanem húzódnak vissza; de otthonjukat helyén nem találva, mind a szomszéd kas röplyukaihoz mennek, — ép úgy, mint a kisépért álynyás kasok méhei, melyeket szintén sorsukra szoktuk bízni, — ott tudni való, hogy az örök utjokat állják, de ezek rögtön mézzel kínálják az öröket, melyek azon pil-

lanatban hátat fordítanak nekik, mintha azt mondanák: mehetsz. Így aztán, végtagukat fölfelé tartva s dudolva, beljebb léptetnek, míg végre egészen besompolyognak. Kérdezhetik tőlem, nem jobb volna egyesíteni, egyszerre össze tenni? Lehet úgy is, de nem állok jót a rablás ellen; mi-helyt emberi befolyással erőszakkal tüszköljük egyik néptömeget a másikra, az ilyen kevert népet meglátogatja egy harmadik, t. i. a tolvaj, melylyel nem ösmeri ki magát s nem védekezhet, mivel maga is kevert.

Egészen másként áll a dolog, ha ők magokra bizva, természetes uton szegődnek egyik-másik családhoz; ezek idegeneknek érezvén magokat, sokáig külön csoportban tartják magokat, minden beavatkozástól tartózkodva, amíg egyszaguakká válnak; addig a többiek zavartalanul végzik a belső teendőket s védekeznek a legnagyobb ingerrel. A gyenge családokat azonban, főként ha külön, avagy távol állnak egyik-másik betelelendő családtól, meg lehet hagyni későbbre, midőn már kevésbé járnak a méhek s nem lehet félni a rablástól, akkor egyesíthető általunk és még pedig azzal, melynek arra legnagyobb szüksége van.

Az ily módon egyesített népes családok aztán jól telnek s tavaszkor is teljes erővel birnak, de még ezektől sem ajánlom, bevárni a természetes rajt; megrajoztatom mesterségesen, azt is dobolással, május első felében s kivagdalom azon alkalommal a here költéseit alapjából s azután visszaadom nagy részét a a kidobolt méheknek, miután a dobrajt teszem az anyakas helyére; az ugyis megnyeri a röpméheket; csak az anyát adom ahoz a kevés néphez, melyet vissza nem tudtam az anyakasba egyszerre ütni. Az eként kidobolt és megárvított anyakas ad még egy jó rajt 14 napra a műtét után; de here nélkül és fiatal anyával, mire véget ért a rajzási procesus; hanem akkorra már sokkal nehezebb is leend az anyakas, mint volt. midőn a műtétet végeztem rajta. A rajok sem szorulnak dicséretre.

Ilyen egyszerű módon lehet tehát a bajon segíteni. Egyszerűnek nevezhető pedig a művelet, mert egyszeri látásra megcsinálhatja a legigénytelenebb földmivelő is. Az egész pedig nem más, mint az ugynevezett „nyílt dobolás.“ Nyílt dobolással tehát meg lehet a méhek életét menteni; nyílt dobolással meg lehet előzni 3—4 héttel a természetes rajzást s minden osztható néppel bíró méhesaládot megrajoztathatunk; nyílt dobolással a kimerült, hasznavehetlenné vált anyaméheket a kásból eltávolíthatjuk és végre, meggyőződéseim szerint, a nyílt dobolás műveletével van a mozgó szerkezetű rendszerhez vezető legrövidebb út áthidalva. —

Abend András.

Nem szívesen látott méhrajok.

Kissé furcsán hangzik biz ez. Tudom vannak sokan különösen kezdő méhésztársaim között, kik menyre földre állítják, miszerint ők a rajfogást nem unják soha s hogy biz ők szívesen fogadnák — csak jönne — a rajokat, bárha száz lenne is! Pedig kik így gondolkodnak, utóvégre is be

fogják látni, a gyakorlat meggyőzi őket arról, hogy: ha bár valóban örömet okoz is néha egy-egy raj a gazdának, mindazonáltal — mint alább látni fogjuk — olyan raj is van, melyet az okszerű méhész nem szívesen lát s mely gyönyör helyett borzúságot okoz megjelenésével.

Csekélységem is ösmer több olyan méhészt, kik annak örülnek, ha minél több rajt nyernek egy családtól s azon törekcsenek, hogy nagyterjedelmű méhesök minél előbb megteljenek. Hát a buzgó törekvés meg is érdemli a dicséretet, azonban a dolog lényege követeli azt is, hogy azon eszköz, mely célunk elérésére segített: tisztességes, tehát olyan legyen: melyre mindenkor pirulás nélkül hivatkozhatunk. . . Sajnos, a gőzerővel haladni vágyók ezt nem tehetik; nem pedig azért, mert ők gazdaságukat tünde délibábhöz hasonlólag alapították, mely tudvalevőleg gyönyörrel tölti el keblünket; ezen gyönyör azonban már a másik perczen megszűnik, mivel a szemet kápráztató gyönyörű kép amilyen hirtelen jött, ép oly hirtelen el is tűnt a nagy végtelenbe s amit maga után vissza hagyott: az hervatag fű, letarolt, sivár pusztaság.

Kezdő méhészek soha ne törüljék ki emlékezetökből: hogy a méhészt nem a fényüzéssel épült pavillon, nem a méhcsaládok nagy száma, hanem a jó erős, a jól kezelt méhtörzsek dicsérik; s ugyanezekbe van letéve azon szilárd alap is, mely méhészetünk fenállását minden eshetőség esetében biztosan, ingadozás nélkül megtartja. Lebegjen szemök előtt szüntelen a régi, de mindég új közmondás: „lassan járj, tovább érsz.“

Hogy pedig méhészetünkkel — bár lassan — biztosan előre haladjunk: első sorban is utat válasszunk, olyat, melyen haladva, a kitűzött célt el fogjuk éri. Önként érthető, hogy a méhész ura is legyen mindég önmagának s a helyes utról ne térjen le, de haladjon azon törhetlen kitartással. Ha ezt nem teszi, ha az irányt minden lépten változtatja: akkor célt nem ér soha, hasonló lesz törekvése egy lépőkőfalakkal tulterhelt méhcsaládéhoz, mely sok lép építését megkezdi, de egyet sem végez be teljesen.

Ezek után megmutatom az utat, azt, a melyen haladva, célt érendünk s méhészetünkben öröm, fáradságunk után haszon s munkánk élvezetes leend.

Megkezdendő a méhészetet, legalább is négy jó erős családot vásároljunk; olyanokat, melyek közönséges gyékény vagy szalma-kasban vannak s melyek a telet szerencsésen túléltek, vagyis kiteleltek. Ugyancsak tavasszal vegyünk, vagy minta után készítsünk néhány darab nép; azaz mozgó szerkezetű kaptárt is, melybe a leendő rajokat fogjuk. Ha első évben négy anyatörzsünk mindenike egy-egy szép első rajat ad: így, már négy Dzierzon kaptár népünk is van s ezzel első évben nemcsak megelégedhetünk, de sőt oda hatunk, miszerint törzseink egynél többet ne is rajozzanak. — Az utórajok megátlására vonatkozó utasítást, mint ezikem tulajdonképeni tárgyát, alább fogom ismertetni. —

Ha pénzünket a takarékpénztárba tesszük, de pár hó múlva azt kivesszük, úgy nyereségünk — a kamat — oly csekély, hogy említésre sem érdemes; egy év multával azonban már számbavehető kis összeget fog az kitenni. Ezen körülményt méhészetünkhöz viszonyítva: őrizkedjünk attól hogy a kapzsiság rajtunk erőt vegyen. A négy anya és négy rajtól ne követeljük még az első évben a csekély százalékot, hanem tőkésítve azt, majd, csakis egy év után vegyük fáradságunk jutalma fejében fel a kamatot.

Nyolcz törzsünk szabályszerű be-, illetve áttelelése után ismét tovább mehetünk néhány lépéssel. A kezdő évben annyit tanultunk, annyit tapasztaltunk, hogy most látkörünk egészen tiszta és némi hadi taktika elsajátításával lépünk a tettek mezejére.

Most már, ha az idő csak némileg is kedvező: a haszon elmaradhatatlan. Szükséges azonban itt is a már kipróbált, jónak declarált és elfogadott irány szigorú betartása. Ugy intézkedjünk, hogy méhtörzseink egyik része rajzás, másik fele pedig mézgyűjtésre legyen fentartva. — Megjegyzem, hogy ezen eljárást kivétel nélkül minden méhésznek melegen ajánlom. — Tartunk pedig rajzás — szaporítás — czéljából közönséges, ugynevezett paraszt kupkasokat, mivel eddigelé ezek, hasonczéla a legczélszerűbbek; Dzierzon-kaptárainkat azonban ne rajoztassunk, mert ezekből fogjuk nyerni szép mézkészletünket. Valamint egy rókáról két bőrt nem nyerhetünk, úgy méhcsaládjainktól sem kívánhatjuk, hogy azok rajt is, mézet is adjanak egyszerre.

Nincs kizárva a eshetőség, némely évben, egy törzsről, valóban két bőrt vonunk le; de hát a mai bizonyos mindég kétannyit ér, mint a holnapi bizonytalan. Átalában véve, a dolog úgy áll, hogy sok méz begyűjtéséhez sok munkás méh kívántatik; sok kéz sokat, kevés keveset képes végezni. Ha sok a raj, kevés a méz s még hozzá úgy járunk, mint ki nagy bankóját apró pénzre váltja, észre sem veszi, hogy apránként elfogyott. Erős, munkaképes családaink apró, éhhetetlen, gyáva rajocskákká változtak, melyek nem hogy mézfelesleget, de még saját napi élelmüket sem képesek összehordani. Boszantó állapot az is, hogy ily hitvány rajocskák egyikével is több bajunk, több kellemetlenségünk van, mint tiz erős törzsszel. Majd etetni, majd a rablók támadásni ellen kell védünk, szóval a kiállott kellemetlenségek után még mi örülünk legjobban, ha a tél folyamán méheink örökre elalusznek. Ha aztán valaki kérdi: miért üres méhesünk, rá feleljük szárazon: azért, mert nincs szerencsénk a méhészethez, tehát nem töltjük vele időnket, hanem a méhészettel felhagyunk örökre.

Ismételten hangsúlyozom tehát, hogy a kellemetlenségeknek elejét veendő: Dzierzon kaptárainkat kizárólag mézgyűjtésre használjuk, rajzónak pedig, néhány közönséges paraszt kast tartunk, de mindég szem előtt tartva azt, hogy méhtelepük szilárd alapja ne gyengítették, csakis egy rajt fogadjunk el törzsenkiat, az ezután következő, éhhetetlen s az okszerű méhésztől által nem

szívesen látott utórajok kivonulását pedig mindenkör akadályozzuk meg, mert mint mondtam, ily eljárás mellett soha nem jutunk azon labirinthba, melyből különben csakis méheink halála árán szabadulunk ki!

Ha már annyit tudunk: hogy egy erős törzs többet értiz gyöngénél s hogy a sok éhhetetlen utórajok által válnak méheink gyengékké, tudnunk kell azt is: mi módon akadályozható meg az utóraj kivonulása?

E kérdés sokkal fontosabb, mint némelyek gondolják. Talán egy sincs méhésztársaim között, kinek ez iránybani törekvése egyszer-másszor hajótörést ne szenvedett volna s épen ezért, már többen szollottak e tárgyhoz, elmondta ki-ki élményeit, viszontagságait, arról, miként sikerült és miként nem sikerült az utórajok visszatartoztatása. Erre vonatkozó czikkeket olvasva, arról győződhetünk meg, miszerint az vagy nem, vagy csakis többszöri maczeráló kísérlet után sikerült, mintha csak az ily utórajok a gazda boszantására lehnének hivatva: az is baj ha kijönnek, az is ha benn maradnak!

Én is boszankodtam számtalanszor; most azonban reá jöttem a legjobb, a legbiztosabb eljárásra és sietek közzé tenni, hogy méhésztársaim is megkímélve legyenek a kellemetlenségtől.

Mi indítja a méheket rajzásra? hát nem egyéb, mint a fajfentartási ösztön. Ez azonban csakis egyszer, vagyis az első raj kivonulásával nyilvánul s az ezután következő, ugynevezett utórajok azonban már csak a kényszerűség gyermekei, vagy jobban mondva korcsszülöttek, melyek létüket az anyaméhek egymás iránti engesztelhetlen gyűlöletnek köszönhetik. Több anya kelvén ki egyszerre: egyik a másiktól szabadulni akarván, egy csomó kisérő méhvel a kaptárból kivonulnak, de mert mindenik szalad, rendesen 4—5 is jut egy maroknyi kényszerrajhoz s ezen üldözési mánia mindaddig tart, míg egynél több anya bujik elő egyszerre. Ha azonban egy oly szerencsés lehet, hogy egyedül, vetélytárs nélkül lehet a kasban: tartson bár ezen egyedüllét csak negyed óráig, úgy ő marad a család korlátlan ura és a még beboltozott többi anyabölcsöt kiméletlenül szétrombolja.

Ha a szabadon levő anyaméhet a munkások emé tett végrehajtásában gátolnák, vagy pláne megakadályoznák, az a mesék országába tartozik s hogy erről kiki személyesen meggyőződhesen, függessen be az első raj kivonulása után azonnal az anyátlan családhoz egy olyan anyabölcsöt, melyből az anya kibúvása minden perczen várandó, — amé megösméhetünk arról is, hogy ily anyabölcső kupakja mint a hártya, majdnem átlátszó — és biztos lehet abban, hogy utóraj háborgatni nem fogja soha.

Hol anyaházak kivagdalása, helycsere, többszöri visszaverés stb. mit sem használ, ott egy érett anyabölcső, egy kéznél levő fiatal anya momentán felhasználásával a legkedvezőbb eredményt leszünk és vagyunk képesek elérni.

Károlyi Gyula

„Neue Statuten des Wandervereines
Österreichisch-Ungar.“

(Egy elfelejtett tárgy.)

Elmult két éve, hogy Grand Miklós, méhészeti felügyelő fennebbi czim alatt megküldte egyletünknek a Trappauban tartott, 31-ik vándorgyűlés által készített alapszabály tervezetét, ugyanazon vándorgyűlés elnökségének egy igen udvarias átirata kíséretében, mely átiratban felkérte egyletünk, hogy az alapszabály-tervezetre tegye meg észrevételeit s nyilatkozzék, ha vajjon az erdélyrészi méhészegylet hozzájárul-e a tervezethez, illetőleg: hajlandó-e egyletünk az osztrák és német méhészek vándor egyesületéhez csatlakozni?

A „Méhészeti közlöny“ 1886. évi 5-ik számában közöltetett egyletünk választmányának a beküldött alapszabály-tervezetre adott válasza, melyben kimondta a választmány, hogy készségesen csatlakozik az osztrák és német méhészek vándor egyletéhez s az alapszabály-tervezetet is elfogadja némi módosítások után, különösen hangsúlyozván, hogy első sorban az alapszabály-tervezetnek czime módosíttassék a közjogi állapotnak megfelelően és az „osztrák-magyar“ elnevezés „osztrák és magyar“-ra javíttassék, továbbá megkivántuk, hogy a német kollegák alapszabály tervezetöket, a mennyiben a magyar méhészek is magokénak vallanak: mutassák be jóváhagyás végett a magyar miniszteriumnak is.

Egyletünknek eme megállapodása óta épen elegendő idő telt el arranéze, hogy az igen tisztelt trappani kollegák válasza megérkezessen Kolozsvárra.

Mínt hogy azonban a válasz maig sem érkezett meg s hivatalos uton se vehettek tudomást a magyar méhészek, a derék német kollegák megállapodása felől: mindannak daczára, hogy a magyar méhészek s különösen az erdélyrészi méhészegylet, ugy hiszem nem tartja épen elviselhetetlen bajnak, ha az általa proponált változtatások el nem fogadása miatt, a csatlakozás kérdésében hátrányára is döntöttek volna, mégis: a kérdést csupa udvariassági szempontból bírálva, kívánatosnak tartanám, hogy eme függő ügy elvégre, bárminemü elintéztést nyerjen. Ebből az indokból első sorban t. Grand Miklós m. felügyelő urhoz fordulok, mínt hogy egyletünk általa jutott ama megtisztelő szerencséhez, hogy a csatlakozásra felszólított s Grand urat kérem föl, hogy sziveskedjen az ügy miben állását felderítő válaszát megadni. —

Dr. Ribáry Ferencz.

Szakirodalmi szemle.

„A méz gyógyító ereje“ czim alatt figyelemre méltó közlemény jelent meg a „Ill. B. Z.“ legutóbbi füzetében, a méz és a méztartalmu orvosságok gyógyító hatásáról. Az oximel (eczetméz, mely méz, eczetsavany, és vízből áll) el van ösmerve, mint a lég-útakban levő nyákot oldó és enyhítő szer. A gőg-sip gyuladása eseteiben (Bron-

chitis) a tiszta méz, ha gyakrabban élvezzük, sokkal enyhítőbben hat, mint akármely orvosság. Volt eset, hogy a torokgyíknál igen enyhítőleg hatott a vörös zsálya, eczet és mézből készített torokviz. Köztudatu továbbá, hogy dugulási esetekben, főleg gyermekeknél, a méz jó szolgálatot tesz.

Igen nehéz biztosan meghatározni, hogy a méz gyógyereje tulajdonképen miben áll? de annyi bizonyos, hogy a méz igen könnyen egyesül a nyákos váladék sejtiszöveivel s elméletileg innen is kimagyarázható annak gyógyereje, bizonyos betegségekben.

A tüdőgyuladás, tüdő-vértorlodás, a méznek folytonos élvezete által gyógyítható. Kitünő orvosság még a hólyag- és vesebajoknál is. A nehéz lélegzésnél, köhögésnél, sőt a szem gyöngeségnél is, a méz, mint szemviz sikeresen alkalmazható, valamint még számos más betegségeknel is.

Daczára annak, hogy a méz gyógyhatása kétségen kívül áll: mindig kérdés marad, hogy minő alkatrészek adják meg annak a gyógyerőt? Mindenki tapasztalhatta, hogy minő hatása van például a fogidegekre, ha azokkal fris méz jön érintkezésbe. Lehetséges, hogy a mézben levő hangyasav igézi elő a változást. Ettől van a méznek savanykás ize is. De az kétségtelen, hogy a hangyasav jótékonyan hat a gyomor és májra is.

A virágok által kiizzadott nektár sokféle gyógyhatásu anyagot tartalmaz. Czitromsavat találunk az olyan fajta fák virágaiban, minő a narancs; borkósavanyt a szőlő; almasavat az alma és pöszméte; cthersavat a cserfa virágjában sat. Mérgees anyagot pedig, pl. morfiumot az opium, solanint a pityókafélék; strichnint a hánytató dió, (nux vonica), atropint a belladonna virágjában találunk. Az ernyőféléknek nagyrésze mérgees; ugyanazt mondhatjuk a szirontákfélékről, mint a kökörcsin, fekete kükircs, delphinium, sisakvirág (aconitum vulgare).

Az ibolyafélék között orvosi szempontból igen becseseket találunk; így az ipecacuanha az ibolyafélék egyik válfajának a gyökeréből készül. A barkocza gyümölcse szintén becses orvosi szempontból; a kecskerágó fa, lepénfa magva hatásos anyagokat tartalmaz, nemkülönbén a vad saláta és vad czeller is.

Még egy igen hosszú sorozata következik azoknak a növényeknek, a melyek orvosi szempontból is igen értékesek, így péld: a csucsorból készítik a solanint; a crocus virágjából a sáfrányt; anizsból a santonint; cserfából a cthersavanyt, borostyán megyből a kéksavanyt; mustárból a myronio-savanyt, sat. sat.

Kétségen kívüli, hogy az ezer meg ezerféle növény virágai, levelei által kiizzadott mézben bizonyos mértékben feltalálhatók azok az anyagok, melyek a növényeket orvosi szempontból értékesé teszik. Valamely virág zamatja már magában jellemző kifejezése annak, hogy hatékony anyagot tartalmaz. Mindezek biztos támpontot nyujtanak arra a következtetésre, hogy a méznek gyógyító ereje van, sőt, bizonyos betegségekben hatásos gyógyszer.

„Die Künstliche Vermehrung der Bienen-Völker“ czím alatt most jelent meg egy füzet Pfolz Antaltól. Szerző, a 15 oldalra terjedő füzetkében, a Berlepsch-rendszernek megfelelő 10 féle műrajkészítési módot ír le; leírja továbbá a kidobolást, mely uton az ingatlan szerkezetű kaptár népességét megoszthatjuk. Kevés ujat talállok e dolgozatban, de megérdemli az elolvasást. Közelebről még visszatérünk Pfalz dolgozatára: —

Teendők a méhesben.

Itt van az utolsó határideje is a méhek betelelésének. A ki mind eddig még nem telelhetette be méheit: haladék nélkül lásson munkához, mert az tovább nem halasztható, hacsak veszélynek nem akarjuk kitenni méheinket, minthogy akárhányszor már októberben olyan hidegek állanak be, hogy a keretek kiszédésénél a méhek megdermednek.

A méz-szegény családok etetése is már elkésztett, mert októberben már nem pecsátelik le méheink a frissen behordott mézet. Ebből az okból, a méz-szegény családot keretes mézzel lássuk el; olvasztott mézből legfőleg csak annyit adhatunk, a mennyit a kiröpülés megszűntéig elfogyasztanak. Ha hiányzik a betelelésre szükségelt, bepecsátelt keretes méz, legjobb, ha a méz-szegény családokat az erősebbekkel egyesítjük. Egyesítésnél a fiatal anyát hagyjuk meg. Akárhány kasat egyesítünk: csak egy anyát szabad a kaptárban hagynunk és pedig a legfejlettebb, fiatal anyát. Ugyanezt az eljárást ajánljuk a kúpos kasokkal méhészkedőknek is; ezeknél a kasoknál az egyesítés kidobolás, vagy altatással történik; ez utóbbi, a lapunkban is már leirt módon eszközölnö. A gyenge kasokban megmaradt lépés mézből az egyesítés után fölsegíthetjük a telelésre szánt családot, a fennebb előadottak szem előtt tartása mellett, a többi jó lesz félretenni tavaszi etetésre.

Minthogy ezentul már nem szükséges többé átvizsgálni a kaptárokat, sőt nem is tanácsos a méheket zaklatni, (hacsak valami baj helyrehozása nem igényli) a rendezés után, az üres helyek, mint a méztér és a költő térben az ablak és ajtó közötti tér, szalmával kitömendő; különösen pedig szükséges ez az óvintézkedés ott, hol a kaptárok nincsenek zárt méhesben.

A betelelés alkalmával kiszédett üres kereteket gondosan raktározzuk. Soha se feledje a méhész, hogy a kiépített üres keretek nélkülözhetlen kellékei az okszerű méhészkedésnek. Óvnunk kell azokat a széttördeléstől és a szipolyok pusztításától. Legjobban eltarthatjuk világos, szellős helyen, de gondoskodjunk arról is, hogy egerek hozzá ne férjenek, mert gyakran azok is megszokták rongálni. E sorok írója sodronyt huzott végig a méhesben s minden üres keretbe egy lapos fejű szöget illesztve, annál fogva akgatja azokat a sodronyra. Ez az eljárás legkönnyebb, a kezelés gyors és úgy a szipoly, mint egerek pusztításai ellen biztos. —

Vegyes közlemények.

■ Egyletünk t. tagjait, kik a múlt évi tagsági díjakat még nem fizették meg: felkérjük, hogy kötelezettségüknek mielőbb szíveskedjenek eleget tenni. A tagsági díjak Gebhardt Döme egyfeti pénztárnokhoz küldendők.

■ Rendes tagsági díj egy évre két forint. Köri tagsági díj 1 forint. Egy községből, vagy egy vidékről egyszerre jelentkező 12 egyén, ha egyszersemint a tagsági díjat is beküldi, köri tagnak fog vétetni.

■ Tanítók, a nemes czél iránti tekintetéből, kivételesen 1 frt díj fizetés mellett köri tagnak felvétetnek.

■ A köri tagok az 1 frtért úgy az „Erdélyi Gazdát“, mint a „M. Közönyt“ díjtanul kapják, amellet mindazon kedvezményekben részesülnek, melyekben a rendes tagok.

— **Báró Ambrózy Bélát**, mint az országos méhész-egylet ujonnan választott, nagyérdemű elnökét e helyütt is üdvözljük! Nem csak úgy üdvözljük őt, mint a magyar méhészek sorában a legelső, — kit méltán nevezünk magyar Berlepschnek, — hanem úgy is, mint képviselőjét ama magasztos eszmének, melynek melege nélkül nincs egyleti élet, nincs áldás a munkában! Éljen Báró Ambrózy Béla és az egyetértés!

— **Örömmel értesülünk**, hogy Grand Miklós, méhészeti feltűgyelő e hó elején Kolozsvárra fog jönni, hol egy pár napot tölt.

— **Abend András**, méhészeti vándortanító, a múlt hó 13-án Kolozsvárra érkezett, hol egy napot töltött. A kolozsvári méhészek, ez alkalomból társas estélyt rendeztek, melyen számosan megjelentek, a tisztviselői karral együtt. A pohárköszöntések sorát Szentgyörgyi Lajos főtitkár nyitotta meg; utána Bodor, Abend, Dr. Kömüves, Balázs E. és mások mondtak pohárköszöntőt. A kedélyes multság éjfélig tartott. —

— **Skovranek Agoston** méhésztársunk, érdemekben megöszült városi polgár, szept. 15-én meghalt, 73 éves korában. A derék veterán méhész elvesztését mélyen fájlatjuk. Emléke bizonyára sokáig fog élni a méhészek között is. Nyugodjék csöndesen. —

— **Kisorsolás** Egyletünk az idén is meg fogja tartani, alapszabályai értelmében, a rendes kisorsolást, az októberi választmányi ülésben. Figyelmeztetjük t. tagtársainkat, hogy a kisorsolásban csak a hátralékban nem levő tagok vehetnek részt.

— **Méz-eczet**. Egyletünknek még mintegy 1500 liter eladó méz-eczetje van. E kitűnő gyártmánnyal jelenleg egyetlen egy másféle eczet sem versenyezhet. Nemcsak erősség, hanem zamat tekintetében is minden más eczetek felett áll s miután legutóbb lejjebb is szállítottuk annak árát, — kétségen kívüli, hogy az e fajta eczetek között a legolcsóbb is, (literenkint 25 kr.) sőt, ha az egyleti eczet természetes savany-tartalmát egybehasonlítjuk a közönséges gyári eczetekéhez, bárki meggyőződhetik, hogy még azoknál is olcsóbb a méz-eczet, mert ennek savanyító hatása négyszeresen felülmúlja a gyári eczetet. Ajánljuk a fogyasztók figyelmébe. Egyetlen

kiarúsító hely Hirschfeld Sándor fűszer és csemege-üzlete Kolozsvárt.

— **A Pécsre tervezett „országos“ vándorgyűlésről** szóló értesítésünkben azt írtuk volt, hogy az a vándorgyűlés egy személyből állott, nem jelenvén meg senki más, mint egyeletünk küldöttje: Szentgyörgyi Lajos főtitkár. Felkérettünk annak kijelentésére, hogy ama vándorgyűlésen való megjelenés céljából Pécsre utazott Dömötör László vándortanító is, ki a tanítók gyűlésén értekezését is megtartott. E szerint az „országos“ vándorgyűlés nem egyhangulag, hanem kéthangulag folyt le.

— **Egy vidék, a honnan jó hirt vettünk.** Az ország különböző részéről oly sok rossz hír érkezik lapunk szerkesztőségéhez az idém rossz méz-szüretről, hogy a legnagyobb ritkaságok közé sorozhatjuk, ha valahonnan kedvező eredményről tudósítanak. E ritkaságok közé tartozik Türe község, hol Simay Ferencz birtokos, tagtársunknak is méhészete van. Míg mindenfelé csak panasz hangzik a szűk mézelés miatt: a türeiek alig képesek emelgetni a mézzel terhelt kupos kasokat, a Berlepsch-kaptárakban pedig nem csak a költő-tér, hanem a méztér is tele s még a másodrajok is telelőképesek, sőt némelyik fölőselet adott.

— **Szentgyörgyi Lajos**, m.-egyleti titkár mint a tervezett pécsi méhészeti vándorgyűlésre egyeletünk küldöttjének a jelentéséből, közöljük alább azok neveit, kik a pécsi kiállítás méhészeti osztályában kiállítók voltak. 1. Rapp József kezdetleges drót rácsai, Török-Becse. $\frac{1}{4}$ kg. 30 kr. 2. Limbacher Sámuel pergetett mézei, Tolna m. Lengyel nevű község s Rietsche-féle préssel készült gyenge minőségű sejtközfal. 3. Rittel Vincze, Lipoviczáról, perg. méz kilója 90 kr. 4. Bergner Miksa méhészete, Borszék, perg. és lépes méz, szép. 5. Stallenberger István, N. Mányokról, lépes és perg. méz. 6. Simon Paulai, Észék, egy 35 frtos czifra pléh mézpergető. 7. Czako Sándor mézpergető csebre, két keretre — valami sajtár-féle — 5 frt s egy fekvő kaptára 5 frt. 8. Bahn Antal viasz-sajtója és viaszolvasztója egy darabban, Ságáról, nem lehetett tudni, hogy banni vele s négy részre szedhető komédiális pavillon kaptára. 9. Csángó kaptár, fölül kezelhető, Gozon Gyulától, Somogy-Kiliti, 8 frt. 10. Szintén Gozontól egy fekvő forma, két sor kerettel, Bodor-kaptár, 8 frt 20 kr. 11. Csakugyan Gozon anyasítókészüléke etető váluja, az egyik 2 frt, a másik 80 kr. 12. Dr. Hilbert István, Szegszárdról, nagy kaptára 20 kerettel, csaknem egészen quadrát alakú, széles falzattal, töltéssel, de külön méret. Egy anyanevelő nagyságu s egy ilyen nagyságu fa-mézpergető, 9 frt. 13. Délmagyarországi egyes és 3-as, 4 frt 50, 13 frt. 14. Doór János, Visontáról, egy két részre osztott, nagy láda 8—8 befelé taszitható tölgyfa-léczekkel, czolos deszkából, csak ajtaja, semmi más. 15. A Kulisseki mézpergetője s kupoló kése és villája. 16. Tóth Dániel, Kis-Peterdről, kétosztályu 8—8 kerettel, vizs-

ga-kaptár forma. 17. Egy igen hitvány Bodor-kaptár forma, 10 frt; szintén Tóth D.-tól, minden kerettől elütő. 18. Krasztl Nándor, B.-Szt-Lőrincz, 3-as Berlepschforma 33 nagy kerettel alól s 33 kis kerettel fölül a méz-ürben, igen szép kiállítás, de hogy mit akar ily óriás kaptárral, ő sem tudja talán, az ára 50 frt, (egy családra!) olyanforma, mint egy nagy Göndöcs. 19. Linbacher Samu, Lengyelből, kettős Berlepsche igen csinos kiállítás, de az ára is 40 frt. 20. Háj Ferencz, Ráczmecséről, Stappel 6-sa, alól nagy, tehát két akkora, mint a miénk s fölül kis keretekkel és lépes s pergetett mézei, kolera, meggy, dió és ánizs liquerei. 21. Grand Miklós és a délmagyarországi egylet néhány méh. eszközre s a „Magyar méh“ lap. 22. A Gózon mézei, viasza. 23. Végül a Dömötör nyomtatott munkái, vagy 3—4-féle. —

Kérdések rovata.

15. A „M. Közöny“-ben leirt módon többször készítettem eczetet s az mindannyiszor kitünően sikerült. Azt tapasztaltam azonban, hogy a legerősebb eczet, egy bizonyos idő múlva visszafelődésnek indul, vagyis, veszít erejéből; mi az oka annak s miképen lehet a visszafelődést megakadályozni?

16. Közönséges lepároló készülékkel, de a leg gondosabban készített méz-cognaceom bizonyos mennyiségű kozma-olajat tartalmaz, mely a különben becses gyártmány értékét csökkenti. Cognaceomnak a kozma-olajtól való megszabadítását megkísérlettem szénnel, de megfelelő eredmény nélkül; van-e más biztos mód, melylyel a célzt elérhetem?

Feleletek rovata.

15. A méz-eczet visszafelődése be szokott következni akkor, ha az eczet-erjedés lejártá után, még az ágyon hagyjuk az eczetet s főleg, ha a szabad légtől el nem zárjuk. Ha maga idejében lefejtjük az eczetet s az edényeket ledugva tartjuk: évtizedekig eltarthatjuk, a nélkül, hogy visszafelődne, sőt folyvást javulni fog.

16. A kozmátlanító eljárások között első sorkan a hidrogén (köneny) eljárást ajánlhatnánk. Minthogy azonban ez komplikált és költséges készüléket igényel, ajánljuk a Grote A. legújabb találmányát, mely szerint egy rész natron-salétromot, egy rész magnéziát izzó veresre hevítünk (emallirozott vas, vagy porcellán-edényben) s izzó állapotban tartjuk két óráig. Lehülés után a keveréket finom porrá törjük s hozzá adunk még öt annyi, frissen égetett, porrá tört szenet; mindezeket keverjük bele a lepárolandó anyagba. Száz liter szeszhez 50—60 gramm salétrom-magnezia port kell vegyíteni s miután a tisztítandó szeszhez adtuk, néhány óráig hagyjuk állani s azután pároltassuk le. —

A szerkesztő üzenetei

— **K. Gy.** urnak. N.-Károly. Az újabb becses küldeményért fogadjon köszönetünket. A többire nézve a késedelem oka abban van, hogy a „M. K.“ előző évi számaiból igen nehéz volt egy teljes példányt összeállítani. Most már rendben van, menni fog. — **K. J.** urnak. Brassó. A nehezeltés méltatlan. Kötelességünket teljesítettük s ugyanazt fogjuk tenni minden hasonló esetben. — **J. N.** urnak. Pécs. Elég lesz, a mennyit e tárgyban már közöltünk. **K. N.** urnak. Szeged. Elkésett. A bejelentési ívet maga idejében elküldtük; ha nem kapta meg: postai rendtelenség az oka. — **H. M.** urnak. Temesvár. Kaptár jelenleg van raktáron. A többit Kovács Péter és fiai, helybeli czégnél rendelheti meg. —

Szerkesztésért felelős: **Bodor László.**

Felügyelő bizottság: **Albu József, Fodor Gyula, Gebhardt Döme, Szentgyörgyi Lajos, Wieder József.**

Nyomatott Gámán János örökösainél Kolozsvárt. Bel-Középutcza Minorita-épület.